

Jubileum MUDr. Jany Markové

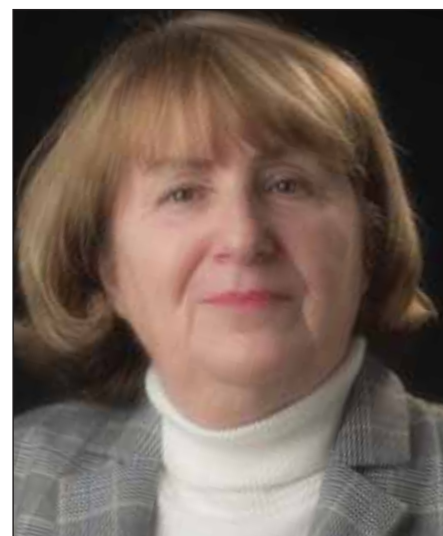
„Also, viele Grüsse an Doktor Jana Markova!“ rozloučil se se mnou profesor Volker Diehl z Kolína nad Rýnem na sjezdu Americké hematologické asociace a pospíchal k předsednickému stolu. V sálu už čekalo tisíc, možná několik tisíc lidí. Za chvíli začne plenární zasedání na téma Hodgkinův lymfom, on mu bude se dvěma americkými kolegy předsedat a zároveň bude mít přednášku o léčbě pokročilých stadií tohoto onemocnění. S profesorem Diehlem jsem předtím v předsálí u kávy s croissantem strávil několik příjemných chvil hovorem nad perspektivou dalšího výzkumu Hodgkinova lymfomu, mluvili jsme také o několika osobních věcech. Zajímal se mimo jiné o to, kdy doktorka Marková bude jmenována docentkou, protože by si to zasloužila. Řekl jsem mu tehdy, že určitě, ale že doktorka Marková upřednostňuje péči o pacienty a tituly jsou jí jedno. Slušně řečeno, „She’s tough,“ řekl Volker Diehl. V tom předsálí jsem si uvědomil, že kdybychom my dva rozdali kolemdoucím své tituly před jménem a za ním, každému po jednom, vznikla by slušná studijní skupinka. Se svou úvahou jsem se mu svěřil a on se tomu hodně smál, za což jsem byl rád. V tom pragmatickém americkém prostředí naše posedlost tituly a titulováním vypadala opravdu pošetile, ne-li směšně. Oba jsme věděli, že tady se ptají jen na dvě věci: co umíš a kde publikuješ.

Začala první přednáška. Biologie Hodgkinova lymfomu. Tentam je virus Epstein-Barrové, tady se bavíme o molekulách, jejich interakcích a signálních dráhách, PCR, genovém sekvenování – za rok dva to budou atomy. Snažím se přednášku sledovat, ale i díky časovému posunu mi myšlenky ubíhají k naší klinice.

Když se řekne „Hodgkinův lymfom“, hned si na doktorku Markovou vzpomenu. „Já se jmenuju Jana Marková, budeme si tykat. Říkej mi Hanko.“ Tak vypadalo moje první seznámení s doktorkou Markovou po mém příchodu na kliniku, tehdy Oddělení klinické hematologie,

počátkem devadesátých let. „Aha, a proč Hanko a ne Jano?“ zeptal jsem se naivně. „Prostě to tak bude, smiř se s tím.“ „She’s tough,“ uvědomil jsem si již tenkrát. A zejména po tom, co začala postupně, systematicky a s neutuchající energií organizovat spolupráci s Německou skupinou pro Hodgkinův lymfom (GHSg). Hlavně prosazovala nové intenzivní postupy v léčbě pacientů s Hodgkinovým lymfomem, kterému se tenkrát ještě říkalo Hodgkinova choroba. Podařilo se jí zajistit, že jsme se stali právoplatnými účastníky několika zásadních akademických klinických studií koordinovaných GHSg. Byl to velký úspěch, protože na Východoevropu se počátkem tohoto století hledělo na západ od Ohře s velkými pochybnostmi. Byla to právě doktorka Marková, která nejen zpřístupnila a uvedla nové formy kombinované intenzivní chemoterapie do léčby Hodgkinova lymfomu v ČR, ale díky své pečlivé práci přesvědčila koordinátory mezinárodních studií, že jsme spolehliví partneři. Jak už to tak bývá, museli jsme být často lepší než ti zavedení. Také díky tomu se doktorka Marková stala stálou členkou důležitého panelu GHSg, který přinejmenším v Evropě udává směr dalšímu vývoji v léčbě Hodgkinova lymfomu a koncipuje nové klinické studie. To nejdůležitější však je, že se díky ní zlepšil osud pacientů s tímto onemocněním v ČR.

Kde se vůbec bere v doktorce Markové taková energie? Všichni víme, že se s ní částečně musí člověk narodit, ale také na ní musí během života pracovat. Rychlé a energické rozhodování si musela doktorka Marková osvojit na začátku své lékařské kariéry, kdy se věnovala anesteziologii v okresní nemocnici v Rokycanech. Stejnou sílu a vytrvalost musela zapojit, aby se dostala do Prahy na kliniku. Byla to doba, kdy měly přednost „děti z dobrých rodin“ nebo vlastníci legitimace člena komunistické strany, ideální byla kombinace obojího. Ani jednu z těchto výhod doktorka Marková neměla, přesto byla přijata

do týmu na kliniku ve vinohradské nemocnici. Po atestaci z anesteziologie úspěšně složila dvě atestace z vnitřního lékařství, a nakonec se rozhodla pro hematologii, obor, který měl perspektivu zajímavého vývoje. Samozřejmě složila atestaci i v tomto oboru.

Málem jsem usnul, jsou dvě hodiny ráno, ale teď začíná přednáška Volkera Diehla. Ano, J. Markova na třetím místě v autorském týmu na úvodním diapozitivu. Nebo to bylo čtvrté? Na tom nezáleží. Tabulky s počty pacientů a centra, která je zahrnula. Czech Republic na předních místech. Grafy. Křivky přežití bez progresu se blíží horizontále, křivky celkového přežití vypadají skoro vodorovně. Tabulky toxicity. Bude se na ni potřeba zaměřit v dalších generacích studií. Bude to těžké, peníze a úřední regulace jsou překážkami, které je nutno překonat, musíme být „tough“. Závěrečný diapozitiv, poděkování těm, kteří přispěli ke koncepci a výsledkům studie. Doktor Jana Markova from Prague, zní také sálem. Potlesk, po téhle přednášce se nediskutuje. Tento rok slaví 75. narozeniny.

„Keep tough“, Hanko, a hodně zdraví!

prof. MUDr. Tomáš Kozák, Ph.D., MBA
Hematologická klinika
3. LF UK a FN Královské Vinohrady, Praha